AJÁNLÁSOK

A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

(2010. június 2.)

az élelmiszerek akrilamidszintjének megfigyeléséről

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2010/307/EU)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére,

mivel:

(1) Az élelmiszerek akrilamidszintjének megfigyeléséről szóló, 2007. május 3-i 2007/331/EK bizottsági ajánlás [1] hároméves megfigyelési programot (2007–2009) határoz meg az egyes élelmiszerek akrilamidszintjének megfigyelésére.

(2) A 2007-re vonatkozó eredményeket az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (a továbbiakban: EFSA) az „Élelmiszerek akrilamidszintje megfigyelésének eredményei" című, 2009. április 30-án kiadott tudományos jelentésében [2] foglalta össze. A jelentés tartalmazza továbbá a tagállamok által összegyűjtött és a Bizottság Közös Kutatóközpontjának Etalonanyag- és Mérésügyi Intézete által összeállított, a 2003–2006 közötti időszakra vonatkozó akrilamideredményeket. A 2008-ra és 2009-re vonatkozó eredmények még nem állnak rendelkezésre. Amint rendelkezésre állnak, a tudományos jelentést is frissíteni fogják.

(3) Az Élelmiszer- és Italgyártók Szövetsége (CIAA) olyan eszközöket tartalmazó „eszköztárat" fejlesztett ki, amelyeket sajátos igényeiknek megfelelően szelektív módon használhatnak az élelmiszergyártók abból a célból, hogy csökkentsék termékeikben az akrilamidszintet.

(4) A 2009. április 30-i EFSA-jelentés megállapította, hogy az élelmiszercsoportokat illetően nincs az akrilamidszint csökkentésére irányuló, következetes tendencia. Megállapította továbbá, hogy ebben a szakaszban nem egyértelmű, hogy az akrilamid-eszköztárral elérték-e a kívánt hatásokat.

(5) Az élelmiszeripar és a tagállamok folyamatos erőfeszítéseket tesznek arra, hogy megvizsgálják az élelmiszerekben lévő akrilamid kialakulásának formáit és az akrilamidszint csökkentésének módjait. Ahhoz, hogy ellenőrizni lehessen ezen erőfeszítések hatásait, helyénvaló folytatni az adatgyűjtést.

(6) A 2007/331/EK ajánlás alkalmazásának tapasztalatai azt mutatták, hogy a megfigyelési programok némi kiigazításra szorulnak, pl. az élelmiszerek osztályozását illetően.

(7) Fontos, hogy ezeket a megfigyelési eredményeket évente egyszer jelentsék az EFSA-nak, amely biztosítja ezen adatok adatbázisba foglalását.

(8) Ezt az ajánlást nem kell időben korlátozni, rendszeresen meg kell viszont vizsgálni, hogy szükség van-e ellenőrzésre,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

1. Ezen ajánlás mellékletének megfelelően a tagállamoknak ellenőrizniük kell az említett mellékletben szereplő élelmiszerek akrilamidszintjét.

2. A tagállamoknak minden év június 1-jéig – első alkalommal pedig 2011. június 1-jéig – be kell nyújtaniuk az EFSA-hoz az előző év adatait az EFSA által előírt formában, adatbázisba foglalás céljából.

3. Annak biztosítása érdekében, hogy a minták reprezentatívak legyenek a kiválasztott tétel egészére, a tagállamoknak az élelmiszerek ólom-, kadmium-, higany-, szervetlen vegyületben lévő ón-, 3-MCPD- és benzo(a)pirén-tartalmának hatósági ellenőrzése céljából végzett mintavétel és vizsgálat módszereinek megállapításáról szóló, 2007. március 28-i 333/2007/EK bizottsági rendelet [3] mellékletének B. részében meghatározott mintavételi eljárásokat kell alkalmazniuk.

[1] HL L 123., 2007.5.12., 33. o.
[2] EFSA Scientific Report (2009) 285.
[3] HL L 88., 2007.3.29., 29. o.

4. A tagállamoknak az akrilamid vizsgálatát a takarmány- és élelmiszerjog, valamint az állat-egészségügyi és az állatok kíméletére vonatkozó szabályok követelményeinek történő megfelelés ellenőrzésének biztosítása céljából végrehajtott hatósági ellenőrzésekről szóló, 2004. április 29-i 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ([1]) III. mellékletének 1. és 2. pontjában előírt kritériumok szerint kell elvégezniük.

Kelt Brüsszelben, 2010. június 2-án.

a Bizottság részéről

John DALLI

a Bizottság tagja

([1]) HL L 165., 2004.4.30., 1. o.

MELLÉKLET

A. **A mintavételi pontok és eljárás**

1. A termékek mintavételét a gyártóüzemekben vagy piaci szinten (pl. szupermarketekben, kisebb üzletekben, pékségekben, hasábburgonya-árusítóknál és éttermekben) kell elvégezni, ahol jó a nyomonkövethetőség. Lehetőség szerint a tagállamok valamelyikéből származó termékeket meg kell vizsgálni [1].

2. A mintavételt és a vizsgálatot a minta szavatossági határidejének lejárta előtt kell elvégezni.

B. **A termékek, a minták száma, a mintavétel gyakorisága, vizsgálati követelmények**

1. A lenti táblázat áttekintést nyújt az egyes termékkategóriák tekintetében évente megvizsgálandó minták javasolt minimális számáról. Ha lehetséges, a tagállamok több mintát vegyenek. A minták tagállamonkénti eloszlása a népességi adatokon alapul termékkategóriánként legalább négy mintával és tagállamonkénti bontásban.

2. A minták száma az évente végzendő mintavételek minimális számára utal. Ha egy adott esetre különleges körülmények vonatkoznak (pl. évente kétszeri mintavétel), ezt a C. szakasz tartalmazza.

3. Mivel minden egyes termékkategória sokféle, különböző sajátosságokkal rendelkező termékből áll, mindegyik termékmintát kiegészítő információkkal kell ellátni (a C. szakasz szerint). Az időbeli tendenciák megvizsgálásához fontos, hogy az azonos sajátosságokkal rendelkező termékekből (pl. azonos kenyérfajta) lehetőség szerint minden évben vegyenek mintát.

4. Ha az azonos sajátosságokkal rendelkező termékeknél az eredmények rendszeresen a mennyiségmeghatározási határ (LOQ, legkisebb mérhető szint) alatt vannak, a termék egy másikkal helyettesíthető, feltéve, hogy az a termék ugyanabba a termékkategóriába tartozik, és rendelkezésre áll a termék leírása.

5. A vizsgálati eredmények összehasonlíthatóságának biztosítása érdekében olyan módszereket kell választani, amelyekkel a kenyér, valamint a csecsemők és kisgyermekek számára készült élelmiszerek esetében 30 μg/kg LOQ (legerősebb ion/ionátvitel) és a burgonyából készült termékek, egyéb gabonatermékek, kávé és egyéb termékek esetében 50 μg/kg érhető el. Az eredményeket jelenteni és visszanyerésre korrigálni kell.

[1] Kivételes esetekben egy adott termék csak harmadik országokból importálva kerülhet a piacra. Ilyen esetekben az importált termékből lehet mintát venni.

A minták minimális száma termékkkategóriánként

Értékesítő ország	Azonnal fogyasztható hasábburgonya	Burgonyaszirom	Előfőzött hasábburgonya/ burgonyából készült termékek otthoni elkészítésre	Puha kenyér	Reggelire fogyasztott cereáliák	Kekszek, sós kekszek, ropogós kenyér és hasonlók	Kávé és pótkávék	Nem feldolgozott gabonaalapú bébiételek	Csecsemők és a kisgyermekek számára készült, feldolgozott gabonaalapú élelmiszerek	Egyéb termékek	Összesen
(0)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
AT	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
BE	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
CY	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
CZ	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
DE	24	24	24	24	24	24	24	24	24	14	230
DK	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
ES	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	140
EE	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
EL	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
FR	20	20	20	20	20	20	20	20	20	14	194
FI	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
HU	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
IT	20	20	20	20	20	20	20	20	20	14	194
IE	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
LU	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
LT	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
LV	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
MT	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
NL	6	6	6	6	6	6	6	6	6	8	62
PT	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
PL	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	140
SE	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
SI	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
SK	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
UK	20	20	20	20	20	20	20	20	20	14	194
BG	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
RO	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	80
Összesen	202	202	202	202	202	202	202	202	202	224	2 042

C. **Az egyes termékekhez nyújtandó minimális kiegészítő információk**

Az egyes termékmintákhoz nyújtandó minimális kiegészítő információkat az 1–10. pont határozza meg. A tagállamokat felkérik, hogy részletesebb információkat szolgáltassanak.

1. *Azonnal fogyasztható hasábburgonya, mely a következő alkategóriákat tartalmazza:*

1.1. Friss burgonyából készült hasábburgonya

1.2. Burgonyapépből készült hasábburgonya

Az azonnal fogyasztható termékekből kis üzletekben, gyorséttermi hálózatokban és éttermekben kell mintát venni. A mintavételt évente kétszer, márciusban és novemberben ([1]) kell végezni, a táblázatban meghatározott számú minta eléréséig.

Különleges adatok szolgáltatása:

— a kiindulási anyag friss (1.1. alkategória) vagy előfőzött burgonya (burgonyapép) (1.2. alkategória),

— egyéb összetevők hozzáadása.

2. *Burgonyaszirom, mely a következő alkategóriákat tartalmazza:*

2.1. Friss burgonyából készült burgonyaszirom

2.2. Burgonyapépből készült burgonyaszirom (formázott szirmok, egymás tetejére halomba rakott szirmok)

A mintavételt évente kétszer, márciusban és novemberben ([1]) kell végezni, a táblázatban meghatározott számú minta eléréséig.

Különleges adatok szolgáltatása:

— a kiindulási anyag friss (2.1. alkategória) vagy előfőzött burgonya (burgonyapép) (2.2. alkategória),

— sütési folyamat: egy tételben sütött vagy folyamatosan sütött,

— egyéb összetevők, ízesítők vagy adalékanyagok hozzáadása.

3. *Előfőzött hasábburgonya/burgonyából készült termékek otthoni elkészítésre, melyek a következő alkategóriákat tartalmazzák:*

3.1. Sütőben sült hasábburgonya

3.2. Olajban sült hasábburgonya

Ez a kategória a friss vagy fagyasztott állapotban értékesített termékeket foglalja magában. A mintavételt évente kétszer, márciusban és novemberben ([1]) kell végezni, a táblázatban meghatározott számú minta eléréséig.

Az egyes minták vizsgálatát a termék elkészítése (pl. olajban vagy sütőben való sütés stb.) után kell elvégezni. Az elkészítésre laboratóriumban kell, hogy sor kerüljön, a címkén feltüntetett instrukciók szerint.

Különleges adatok szolgáltatása:

— alkategória, melybe a termék tartozik (a fentiekben említettek szerint),

— a kiindulási anyag friss vagy előfőzött burgonya (burgonyapép),

— friss vagy fagyasztott állapotban értékesített termék,

— az elkészítés körülményei a címke szerint,

— egyéb összetevők hozzáadása.

([1]) Ha az élelmiszer előfőzött burgonyából készült, nem szükséges az évi két mintavétel.

4. *Puha kenyér:*

Különleges adatok szolgáltatása:

— a puha kenyér típusa, pl. búza-, rozs-, sokmagvas kenyér, más összetevőkből álló kenyér stb.

A mintában használt, kiválasztott kenyértípusnak tükröznie kell az érintett tagállam étrendi szokásait.

5. *Reggelire fogyasztott cereáliák (kivéve a müzlit és a zabkását):*

Különleges adatok szolgáltatása:

— gabonatípus,

— egyéb összetevők (pl. cukor, mogyoró, méz, csokoládé).

A müzli és a zabkása elemzése esetén az eredményeket a 10. csoportnál („Egyéb termékek") kell feltüntetni.

6. *Kekszek, sós kekszek, ropogós kenyér és hasonlók (kivéve a cukrászati termékeket és a süteményeket)*

6.1. Sós kekszek (pl. krémes sós kekszek, szódás sós kekszek, snack sós kekszek)

6.2. Ropogós kenyér (erjesztett/nem erjesztett)

6.3. Ostyák (pl. fagylalthoz)

6.4. Gyömbéres mézeskalács

6.5. Egyéb (nevezze meg)

Különleges adatok szolgáltatása:

— alkategória, melybe a termék tartozik (a fentiekben említettek szerint)

A mintában használt, kiválasztott termékeknek tükrözniük kell az érintett tagállam étrendi szokásait.

7. *Kávé és pótkávék, melyek a következő alkategóriákat tartalmazzák:*

7.1. Pörkölt kávé

7.2. Instant (azonnal oldódó) kávé

7.3. Pótkávék

Különleges adatok szolgáltatása:

— alkategória, melybe a termék tartozik (a fentiekben említettek szerint),

— a pörkölt kávé esetében a pörkölés mértéke (pl. közepes, sötét), a kávébab fajtája – ha ismert – , őrölt vagy kávébab formában értékesítik-e, koffeinmentes vagy nem koffeinmentes,

— az instant (azonnal oldódó) kávé esetében: koffeinmentes/nem koffeinmentes,

— a pótkávék esetében: a kiindulási anyag (pl. árpa, rozs, cikória).

Az adatok összehasonlíthatóságának biztosítása érdekében a kávé- és pótkávémintákat értékesített formájukban kell megvizsgálni.

Amennyiben kivitelezhető, második lépésben az italt a fogyasztásra szánt állapotában lehet megvizsgálni. Meg kell határozni az elkészítés körülményeit (a címke szerint), feltüntetve a következőket: a kávé mennyisége, a felhasznált víz mennyisége, a felhasznált felszerelés részletes jellemzői, a főzési hőmérséklet stb. Ha korlátozott vizsgálati kapacitás áll rendelkezésre, elsőbbséget kell adni a minta értékesített formában való vizsgálatának.

8. *Nem feldolgozott gabonaalapú bébiételek* [1]

A fő összetevőként burgonyát, gyökérzöldségeket vagy gabonát tartalmazó élelmiszerekre (kivéve a „feldolgozott gabonaalapú élelmiszerek" kategóriába tartozó termékeket) kell összpontosítani.

Különleges adatok szolgáltatása:

— fő összetevők.

9. *Csecsemők és kisgyermekek számára készült, feldolgozott gabonaalapú élelmiszerek* [2], melyek a következő alkategóriákat tartalmazzák:

9.1. Csecsemők és kisgyermekek számára készült kekszek és piskóták

9.2. Csecsemők és kisgyermekek számára készült, egyéb feldolgozott gabonaalapú élelmiszerek

Az adatok összehasonlíthatóságának biztosítása érdekében a mintákat értékesített formájukban kell megvizsgálni.

Különleges adatok szolgáltatása:

— alkategória, melybe a termék tartozik (a fentiekben említettek szerint),

— termékleírás,

— gabonafajta, egyéb összetevők.

10. *Egyéb termékek:*

Ebbe a kategóriába tartoznak azok a burgonyából készült termékek, gabonatermékek, kakaótermékek, melyek egyik fenti kategóriába sem sorolhatók (pl. burgonyarösti, gabonaalapú sós sütemények – pl. kukoricaszirom, tortillachips, pattogatott kukorica –, müzli, zabkása, cukrászati termékek és sütemények stb.).

A mintában használt, kiválasztott termékeknek tükrözniük kell az érintett tagállam étrendi szokásait.

Előfordulhat, hogy a címke szerint főzés után kell megvizsgálni a termékeket. Ebben az esetben a körülményeket is meg kell határozni.

Különleges adatok szolgáltatása:

— a termék neve és részletes termékleírás (pl. fő összetevők),

— az elkészítés körülményei a címke szerint.

---

[1] A csecsemők és a kisgyermekek számára készült feldolgozott gabonaalapú élelmiszerekről és bébiételekről szóló, 2006. december 5-i 2006/125/EK bizottsági irányelv (HL L 339., 2006.12.6., 16. o.). 1. cikke (2) bekezdésének b) pontjában meghatározottak szerint.
[2] A 2006/125/EK irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) pontjában meghatározottak szerint.